

SPECIAL ATTENTION: Translation Pool.

MV
Oct 11
XIV-841/a

HUNGARY

POLICE AND SECURITY /2300/
Political Police /2304/

ORGANIZATION AND ACTIVITIES OF THE SECRET POLICE IN
SZOMBATHELY.

SOURCE GRAZ: Former auxiliary police official, 29, who escaped in May 1956. Reports own and sometimes very limited observations made over a period of four years, plus details obtained from still serving onetime colleagues just prior to his defection West.

DATE OF OBSERVATION: April 1951 to May 1956.

ENGLISH SYNOPSIS: In accordance with a decree issued by the Ministry of the Interior, top-ranking Vas County AVH officer Major László GERENDAI in August 1953 also became commandant of the County Police headquarters in SZOMBATHELY. His predecessor as County headquarters commandant, police Lt. Col. Lajos OROSZ, was relegated to the position of head of the regular police. Simultaneously, all the purely administrative work was taken over by the competent regular police department, to which the related uniformed services e.g. prison guard units, and the AVH transferred one member of their personnel.

These administrative changes were effected in the case of the AVH solely in order to create the impression that the secret police had been incorporated in the ordinary police. In actual fact, the AVH not only completely retained its independence but gained the right to use regular police uniforms, offices and summonses for its own ends. Thus, unsuspecting victims received ordinary police summonses, reported as instructed and were arrested by the AVH!

The AVH activities include the investigation of espionage, border incidents and subversion, whereas the ordinary police work is restricted to the investigation of crime. In each district police headquarters, either the commandant, or his deputy is an AVH official.

A battalion of AVH security troops is quartered in a barracks near the SZOMBATHELY-SÖPTE road, but the nature of the relations between this unit and the secret police is unknown.

/more/

EVALUATION COMMENT: It is beyond doubt that the political police /AVO or AVH/ has been reorganized since July 1953. The extent of this reorganization is not yet known, but this report throws light on a concrete phase of this reorganization. This phase is represented by a - at least - formal merger of the political police with the regular police.

Subsource correctly states that the political police tries to disguise its existence, but it also appears that the political police has control over the regular police.

At the present moment the exact organizational situation of the political police cannot be ascertained because changes may have taken place in recent weeks following the attacks against violation of "social legality" by the AVH.

The name of GERENDAI is confirmed, while the other names given are not listed in our files.

+ + +

SZOMBATHELY-en a kék ÁVH operatív osztályának hivatalos helysége Bajcsy Zsilinszky Endre /volt Király/ utcában van a Malom utca sarkán. A két emeletes "I" alakú épület Malom utcába eső részén vannak a gépkocsi színek, a Bajcsy Zsilinszky utcai részen vannak az irodák, a pincében a börtönök. "Jaj-véhá" háznak nevezik az emberek az épületet, vele szemben a tulsó oldalon két földszintes ház is az ÁVH használatában van, ÁVH legénység lakja. Az egyik házban orvosi rendelő is van az ÁVH, rendőr, tűzoltó, fegyvertéti személyzet részére, A ház mögötti kertet magas deszka-kerítés határolja, a kertben röplabda pálya van.

A vezető GERENDAI László ÁVH őrnagy, aki egyben a megyei főosztály vezetője is 1953 augusztus óta. A megyei rendőrség vezetője OROSZ Lajos rendőralezredes, beosztásában továbbra is megmaradt, főnöke ÁVH őrnagy lett.

A Belügyminisztériumból 1953 augusztusában rendelet érkezett a megyei rendőrséghez, mely elrendelte az ÁVH, rendőr, tűzoltó, fegyőr alakulatok összevonását a megyei főosztály hatásköre alá. Olyasféle idézetei is voltak a rendeletnek, hogy az "eddig surlódásokat és a különböző szervezetek közötti széthúzást" megszünteti.

Ugyancsak 1953 augusztusában az ÁVH, rendőrség, tűzoltóság, fegyőralakulatok vezetősége, a beosztottak és az irodai személyzet a Rendőr egyesület székházában, /Fő-tér és Szentlélek uti sarok/ összegyűlt. Itt GERENDAI őrnagy bemutatkozott,

/more/

mint a megyei főosztály vezetője. Felhívta az alája rendelt alakulatokat, hogy ezentul mindenkinek a saját hatáskörének megfelelően, a legszorosabb összeműködésre kell törekedni. Az ügymenet egyszerűsítésére ötrtént intézkedés, amennyiben a rendőrség "Anyagi és pénzügyi" osztálya mind a négy alakulat ügyeit intézi, a rendőrségi anyagi osztályhoz minden alakulat számvivőt, illetve anyagkezelőt vezényelt. Az anyagi osztály minden alakulat részére tárol egyenruhát. A legtöbb ÁVH-hoz beosztott személy egyenruhán kívül minden harmadik évben 2500.- forint polgári ruha átalányt kátp.

A RENDŐRSÉG KÖPENYÉRE BURKOLÓDZIK AZ ÁVH.
AVH Uses Regular Police as Cover.

A kommunista rendszer igyekszik azt a látszatot keltetni, hogy az ÁVH és a rendőrség összeolvadt. A PEST-i "Bástya", csak két ÁVH sportegyesületet is feloszlatták és tagjai a "Vörös Lobogó"-hoz kerültek. Az ÁVH is tudja mennyire gyűlölt és rettegett a polgári lakosság előtt, azért néha a "rendőrség köpenyegébe burkolószik," hogy kilétét eltitkolja.

A SZOMBATHELY-i ÁVH személyek alkalmilag az anyagi osztály ruharaktárában rendőrségi egyenruhába öltöznek és így indulnak el gépkocsikon nyomozó utra. Hogy mit végeznek rendőrségi "álruhában" az sajnos ismeretlen.

RENDŐRI IDÉZÉS ÁVH CELLÁBA VEZET.
Ordinary Police Summons Leads to AVH Cells.

ÁVH nyomozók polgári ruhába bejáznak a rendőrségre, oda idéztetik be azon személyeket, akiket ki akarnak hallgatni. A megidézett lakásán, ha ÁVH nyomozó megjelenik és a gyanúsítottat esetleg magával viszi, annak azonnal híre megy és a lakosságban a gyűlölet a hirhedt ÁVH iránt csak fokozódik. A rendőrségi segédhivatalnak vannak olyan idéző lapjai, melyeken ilyen tartalmú szöveg van: "Idézés. Folyó hó x-én x órakor a rendőrségen katonai ügyben jelenjen meg. Katona könyvét hozza magával."

Minden beidézett nyugodt lelkiismerettel jelenik meg a rendőrségen, mert ott a tulkapások ritkák. Az idézésen nincs a hivatalos helység szám megadva, a beidézett így a kapuügyeletésnél érdeklődik, hogy hol kell jelentkeznie. Az ügyeletes már megkapta az utasítást, hogy telefonon az ÁVH-nál melyik nyomozónak jelentse, hogy az idézett megérkezett. Az illetőt lehet, hogy kihallgatás után elbocsátják, de lehet, hogy az

/more/

ÁVH nyomozó magával viszi, akkor esetleg a család hónapokig nem hall róla.

Az ÁVH feladata a kémkedés, izgatás, határsértési ügyek, a rendőrségé egyéb bűnügyek kivizsgálása. A járások székhelyén levő rendőrosztályok vezetője vagy ÁVH, vagy rendőr. Ha ÁVH a vezető, akkor ahelyettes rendőr és fordítva, rendőr vezetőt ÁVH helyettesít, azonban mindegyik csak a szakmája szerinti ügyeket intézi.

Az 1955 évben felállított "Vasuti osztály" a MÁV-nál elkövetett bűnügyekkel foglalkozik - az ÁVH hatáskörébe tartozik. A rendőrségi vizsgálati osztálytól ide helyezték DÉNES Lajos rendőrfőhadnagyot, úgy hirdették, hogy átveszik az ÁVH kötelékébe.

GERENDAI ÁVH őrnagy, megyei főosztály vezető irodája az ÁVH épületében van. Ide rendeli a megyei főosztályok vezetőit, ha velük tárgyalni akar. Segéd tisztje "titkár"-i címmel FARKAS László rendőrszázados, aki a vezetői iroda előszobájában tartózkodik - rendőrtiszti egyenruhát visel.

A SZOMBATHELY-SÖPTE felé vezető országút mellett épült laktanyában egy kék ÁVH karhatalmi zászlóalj van elhelyezve, parancsnoka PALKOVITS /fnu/ őrnagy.

End